הפחתה מובהקת בשימוש באופיאטים בקהילה באמצעות התערבות פרואקטיבית בהובלת רוקחת רכזת שימוש מושכל: יוזמת שיפור איכות

מאיסם עבאס, מג'ר אירנה מלניבסקי
שירותי בריאות כללית, מחוז חיפה וג"מ.

רקע ומטרות

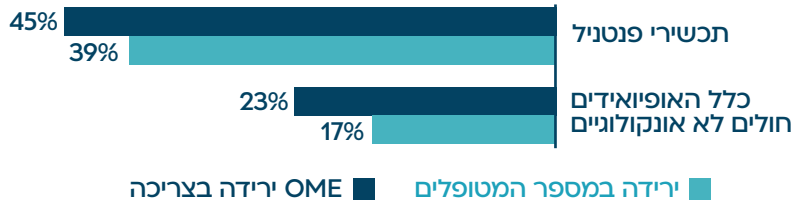
הטיפול באופיאטים מציב אתגר קליני משמעותי, המחייב איזון בין הקלה על כאב לבין מניעת תלות, תופעות לוואי ושימוש לרעה. בעשור האחרון חלה עלייה בשימוש באופיאטים, לרבות טיפול ממושך ובמינונים גבוהים. בהתאם לחוזר חטיבת הרפואה, הוטמעה תוכנית ארגונית למיטוב הטיפול הכוללת ניטור, בקרה והטמעת הנחיות. לצד זאת, קיים צורך בהתערבות פרואקטיבית ממוקדת מטופל. מטרת העבודה הייתה להעריך את תרומת שילוב מדיניות מערכתית עם הובלת רוקחת רכזת שימוש מושכל באופיאטים על דפוסי השימוש בקהילה.

שיטות

בין השנים 2024–2026 בוצע ניטור חודשי לזיהוי מטופלים בסיכון: מינון מעל 120 OME, רישום על ידי שלושה רופאים או יותר, או התחלת טיפול חדש. לכל מטופל בוצעה סקירה קלינית שיטתית שכללה אבחנות, טיפולים קודמים והערכת התאמת הטיפול. הרוקחת רכזת שימוש מושכל הובילה התערבות פרואקטיבית שכללה פנייה יזומה לרופאים עם המלצות פרטניות להפחתת מינון, גמילה הדרגתית או מעבר לחלופות טיפול, עידוד ריכוז הטיפול אצל גורם מטפל אחד, זיהוי ניפוקים כפולים ושילוב מומחים לכאב ולהתמכרות לפי הצורך. כמו כן הועברו הדרכות לצוותים רפואיים. בוצעה השוואה בין תקופות טרום ולאחר ההתערבות.

תוצאות

הודגמה ירידה מובהקת במדדי השימוש באופיאטים

המגמה נשמרה בכלל המחוזות ובמעקב רב־שנתי. *רבעון ראשון 2026 לעומת אותו רבעון ב-2025. האחוזים מוצגים בקירוב.

מסקנות והמלצות

שילוב מדיניות ארגונית עם התערבות פרואקטיבית בהובלת רוקחת רכזת שימוש מושכל באופיאטים הוביל לשיפור בשימוש מושכל ובטיחות הטיפול. התפקיד כלל זיהוי מטופלים בסיכון,הובלת ההתערבות ותיאום בין גורמים מקצועיים כחלק מצוות רב־תחומי. ממצאים אלו מדגישים את תרומת התפקיד הייעודי במשק בין ניהול כאב למניעת שימוש יתר ואת הפוטנציאל להרחבת המודל ברמה הארגונית.

כללית

אוניברסיטת בן גוריון בנגב